

Holger Danske

Der er i Danmark et gammelt Slot, som hedder *Kronborg*, det ligger lige ud i Øresund, hvor de store Skibe hver Dag seile forbi i hundredviis, baade engelske, russiske og preussiske; og de hilse med Kanoner for det gamle Slot: »bum!« og Slottet svarer igjen med Kanoner: »bum!« for saaledes sige Kanonerne »god Dag!« »mange Tak!« – Om Vinteren seile der ingen Skibe, saa ligger Alt med lis lige over til det svenske Land, men det er ordenlig ligesom en heel Landevei, der vaier det danske Flag og det svenske Flag, og danske og svenske Folk sige hinanden: »god Dag«, »mange Tak!« men ikke med Kanoner, nei med venligt Haandtag, og den ene henter Hvedebrød og Kringler hos den anden, for fremmed Mad smager bedst. Men Pragten i det Hele er dog det gamle *Kronborg* og under det er det at *Holger Danske* sidder i den dybe mørke Kjælder hvor Ingen kommer, han er klædt i Jern og Staal og støtter sit Hoved paa de stærke Arme; hans lange Skjæg hænger ud over Marmorbordet hvori det er voxet fast, han sover og drømmer, men i Drømme seer han Alt hvad der skeer heroppe i Danmark. Hver Juleaften kommer en Guds Engel og siger ham at det er rigtigt, som han har drømt, og at han godt kan sove igjen, for Danmark er endnu ikke i nogen ordenlig Fare! men kommer det i een, ja, saa vil den gamle *Holger Danske* reise sig saa Bordet revner, naar han trækker Skjægget til sig! saa kommer han frem og slaaer saa det høres i alle Verdens Lande. Alt dette om *Holger Danske* sad en gammel Bedstefader og fortalte sin lille Sønnesøn og den lille Dreng vidste, at hvad Bedstefader sagde, det var sandt. Og mens den Gamle sad og fortalte, saa snittede han paa et stort Træbillede, det skulde forestille *Holger Danske* og stilles forud paa et Skib, for den gamle Bedstefader var Billedsnitter, og det er saadan en Mand, som skjærer ud til Skibenes Gallioner, efter som hvert Skib skal kaldes, og her havde han udskaaret *Holger Danske*, der stod saa rank og stolt med sit lange Skjæg og holdt i den ene Haand det brede Slagsværd, men støttede den anden Haand paa det danske Vaaben. Og den gamle Bedstefader fortalte saa meget om mærkelige danske Mænd og Qvinder, at den lille Sønnesøn tilsidst syntes, at nu vidste han ligesaa meget, som *Holger Danske* kunde vide, der jo dog kun drømte derom; og da den Lille kom i sin Seng, tænkte han saa meget derpaa, at han ordenlig knugede sin Hage til Sengedynen og syntes at han havde et langt Skjæg, der var voxet fast i den.

Men den gamle Bedstefader blev siddende ved sit Arbeide og snittede paa den sidste Deel deri, det var det danske Vaaben; og nu var han færdig, og han saae paa det Hele og han tænkte paa Alt, hvad han havde læst og hørt og hvad han i Aften havde fortalt den lille Dreng; og han nikkede og tørrede sine Brillen, satte dem paa igjen og sagde: »ja i min Tid kommer nok ikke *Holger Danske*! men Drengen der i Sengen kan maaskee faae ham at see og være med naar det rigtigt gjælder,« og den gamle Bedstefader nikkede, og jo mere han saae paa sin *Holger Danske*, des tydeligere blev det ham at det var et godt Billede han der havde gjort; han syntes ordenlig at det fik Couleur, og at Harnisket skinnede som Jern og Staal; Hjerterne i det danske Vaaben bleve mere og mere røde og Løverne sprang med Guld kroner paa.

»Det er dog det deiligste Vaaben nogen i Verden har!« sagde den Gamle. »Løverne ere Styrke og Hjerterne ere Mildhed og Kjærlighed!« og han saae paa den øverste Løve og tænkte paa Kong *Knud*, der bandt det store England til Danmarks Kongestol, og han saae paa den anden Løve og tænkte paa *Waldemar*, som samlede Danmark og betvang de

vendiske Lande; han saa paa den tredie Løve og tænkte paa *Margrethe* som forenede Danmark, Sverrig og Norge; men idet han saa paa de røde Hjerter, saa skinnede de endnu stærkere end før, de bleve til Flammer som bevægede sig, og hans Tanke fulgte hver af dem. Den første Flamme førte ham ind i et snevert mørkt Fængsel; der sad en Fange, en deilig Qvinde, Christian den Fjerdes Datter: *Eleonore Ulfeld*; og Flammen satte sig som en Rose paa hendes Bryst og blomstrede sammen med hendes Hjerter, hun den ædleste og bedste af alle danske Qvinder.

»Ja, det er et Hjerter i Danmarks Vaaben!« sagde den gamle Bedstefader.

Og hans Tanker fulgte Flammen, som førte ham ud paa Havet, hvor Kanonerne buldrede, hvor Skibene laae indhyllede i Røg; og Flammen hæftede sig som et Ordensbaand paa *Hvitfeldts* Bryst idet han til Flaadens Frelse sprængte sig og sit Skib i Luften.

Og den tredie Flamme førte ham til Grønlands usle Hytter hvor Præsten *Hans Egede* stod med Kjærlighed i Ord og Gjerning, Flammen var en Stjerne paa hans Bryst, et Hjerter til det danske Vaaben.

Og den gamle Bedstefaders Tanker gik foran den svævende Flamme, thi hans Tanke vidste hvor Flammen vilde hen. I Bondekøns fattige Stue stod *Frederik den Sjette* og skrev sit Navn med Kridt paa Bjelken; Flammen bævede paa hans Bryst, bævede i hans Hjerter; i Bondens Stue blev hans Hjerter et Hjerter i Danmarks Vaaben. Og den gamle Bedstefader tørrede sine Øine, for han havde kjendt og levet for Kong Frederik med de sølvhvide Haar og de ærlige blaae Øine, og han foldede sine Hænder og saa stille frem for sig. Da kom den gamle Bedstefaders Sønnekone og sagde at det var sildigt, nu skulde han hvile, og at Aftenbordet var dækket.

»Men deiligt er det dog hvad Du der har gjort, Bedstefader!« sagde hun. »Holger Danske og hele vort gamle Vaaben! – Det er ligesom om jeg havde seet det Ansigt før!«

»Nei det har Du nok ikke!« sagde den gamle Bedstefader, »men jeg har seet det, og jeg har stræbt at snitte det i Træ, saaledes som jeg husker det. Den Gang var det, da Englænderne laae paa Rheden, den danske anden April, da vi viste vi vare gamle Danske! Paa »*Danmark*« hvor jeg stod i *Steen Billes* Eskadre, havde jeg en Mand ved min Side; det var, som Kuglerne vare bange for ham! lystig sang han gamle Viser og skjød og stred, som var han meer end et Menneske. Jeg husker hans Ansigt endnu; men hvorfra han kom, hvorhen han gik, veed ikke jeg, veed Ingen. Jeg har tidt tænkt, det var nok gamle *Holger Danske* selv, der var svømmet ned fra Kronborg og hjalp os i Farens Stund; det var nu min Tanke og der staaer hans Billede!«

Og det kastede sin store Skygge heelt op ad Væggen, selv noget hen ad Loftet, det saa ud, som var det den virkelige *Holger Danske* selv, som stod der bag ved, for Skyggen rørte sig, men det kunde da ogsaa være fordi Flammen i Lyset ikke brændte stadigt. Og Sønnekonen kyssede den gamle Bedstefader og førte ham hen i den store Lænestol foran Bordet, og hun og hendes Mand, som jo var den gamle Bedstefaders Søn og Fader til den lille Dreng der laae i Sengen, sad og spiste deres Aftenmad, og den gamle Bedstefader talte om de danske Løver og de danske Hjerter, om Styrken og Mildheden, og ganske tydeligt forklarede han at der var endnu een Styrke foruden den der laae i Sværdet og han pegede paa Hylden hvor der laae gamle Bøger, hvor alle *Holbergs* Comedier laae, de som saa tidt vare læste, for de vare saa moersomme, man syntes ordenlig at kjende alle de Personer deri fra gamle Dage.

»See, han har ogsaa vidst at hugge!« sagde den gamle Bedstefader; »han har hugget det Gale og Kantede af Folk saa langt han kunde!« og gamle Bedstefader nikkede hen til Speilet, hvor Almanaken stod med det »Rundetaarn« og saa sagde han: »*Tyge Brahe*, han var ogsaa een, som brugte Sværdet; ikke til at hugge i Kjød og Been, men hugge en tydeligere Vei op imellem alle Himlens Stjerner! – Og saa *han*, hvis Fader var af min Stand, den gamle Billedsnitters Søn, han vi selv have seet med det hvide Haar og de stærke Skuldre, han som nævnes af alle Verdens Lande! ja han kunde hugge, jeg kan kun snitte! Jo, *Holger Danske* kan komme paa mange Maader, saa at der i alle Verdens Lande høres om Danmarks Styrke! Skal vi saa drikke *Bertels Skaal*!«

Men den lille Dreng i Sengen saae tydeligt det gamle Kronborg med Øresund, den virkelige *Holger Danske* som sad dybt dernede med Skjægget voxet fast i Marmorbordet og drømte om Alt hvad der skeer her oppe; *Holger Danske* drømte ogsaa om den lille fattige Stue, hvor Billedsnitteren sad, han hørte Alt hvad der blev talt og nikkede i Drømme og sagde:

»Ja, husk kun paa mig I Danske Folk! behold mig i Tanke! jeg kommer i Nødens Time!«

Og udenfor *Kronborg* skinnede den klare Dag og Vinden bar Jægerhornets Toner over fra Nabolandet, Skibene seilede forbi og hilsede: »bum! bum!« og fra *Kronborg* svarede det: »bum! bum!« men *Holger Danske* vaagnede ikke hvor stærkt de skjøde, for det var jo bare: »god Dag!« – »Mange Tak!« Der skal skydes anderledes før han vil vaagne; men han vaagner nok, for der er Krummer i *Holger Danske*!